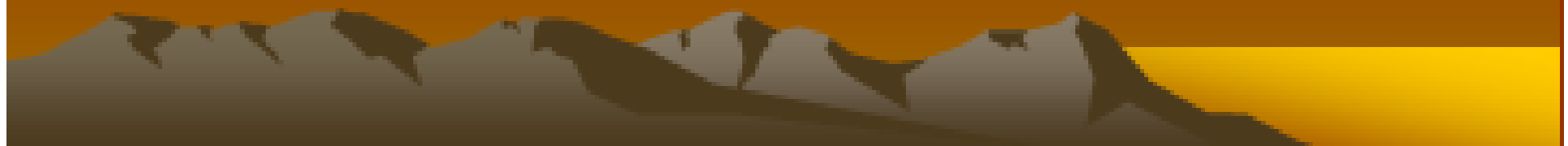

Αντιμετώπιση τραυμάτων στοματικής κοιλότητας

ΤΣΑΚΜΑΛΗ ΜΑΡΙΑ –ΑΝΤΙΟΠΗ
ΠΕ14 - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν. ΚΙΛΚΙΣ

Οι τραυματισμοί στην παιδική και εφηβική ηλικία είναι συνηθισμένο φαινόμενο

- ειδικά στις ηλικίες 7 -14 ετών
- το στόμα είναι μία περιοχή που τραυματίζεται περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη, ειδικά κατά τη διάρκεια των αθλοπαιδιών
- συχνότερα τραυματίζονται οι άνω κεντρικοί τομείς (τόσο οι νεογιλοί όσο και οι μόνιμοι)
- τα αγόρια πιο επιρρεπή από τα κορίτσια

Αιτίες τραυμάτων στη στοματική κοιλότητα

- πτώσεις στο σπίτι, στο σχολείο ή στο δρόμο
- ατυχήματα με το ποδήλατο ή το αυτοκίνητο
- κατά τη διάρκεια αθλητικών δραστηριοτήτων
- κατά τη διάρκεια συμπλοκών
- τυχαία συμβάντα, όπως για παράδειγμα η πρόσκρουση του προσώπου ενός παιδιού στο θρανίο, στο νιπτήρα κτλ.
- κακοποίηση

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΟΔΟΝΤΙΚΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΕΧΕΙ ΚΑΤΑΡΧΗΝ
Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ
ΚΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ

Πρωτόκολλο αντιμετώπισης οδοντικού τραύματος

προτείνεται τόσο από την Αμερικάνικη Παιδοδοντική Εταιρία
όσο και την Διεθνή Εταιρεία Τραυματολογίας

- "Για όλα τα είδη των οδοντικών τραυμάτων, ανεξάρτητα από την βαρύτητα του τραύματος, απαιτείται άμεση εξέταση και καταγραφή από τον οδοντίατρο".

- Διερευνάται αναλυτικά το
- **Πότε** (άμεση σχέση με τη ζωτικότητα του πολφού)
- **Πού** (για χορήγηση ή όχι αντιβιοτικών , αντιτετανικής κάλυψης)
- **Πώς** (αποκλεισμός κακοποίησης)
έγινε το τραύμα ;

- Η στοματική κοιλότητα αποτελείται από ένα συνδυασμό
 - σκληρών ιστών
 - τα δόντια
 - τα οστά των γνάθων
 - και μαλακών ιστών
 - η γλώσσα
 - τα χείλη
 - οι παρειές (μάγουλα)

- ΠΙΘΑΝΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ...
- τα δόντια μπορεί να σπάσουν (κατάγματα)
- να μετατοπιστούν από τη θέση τους
- να βγουν τελείως (εκγόμφωση)
- να παραμείνουν μεν στη θέση τους, αλλά να νεκρωθούν
- η άρθρωση μπορεί να υποστεί κάκωση και τα ίδια τα οστά των γνάθων μπορεί να υποστούν κάταγμα

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1^η

- ΕΚΓΟΜΦΩΣΗ ΜΟΝΙΜΟΥ ΔΟΝΤΙΟΥ
- Όταν ένα μόνιμο δόντι βγαίνει μερικώς ή ολικώς από τη θέση του στη γνάθο μετά από ένα χτύπημα στο πρόσωπο.

- ❑ Βρίσκουμε το δόντι
- ❑ Το κρατάμε πάντα από το τμήμα που προεξέχει στη στοματική κοιλότητα (μύλη) και όχι από τη ρίζα για να μην προξενήσουμε επιπλέον βλάβη σε αυτήν .
- ❑ Ξεπλένουμε το δόντι ήπια και για λίγα δευτερόλεπτα με νερό (μηχανικός καθαρισμός), ώστε να απομακρυνθούν τα ξένα σώματα
- ❑ Δεν το βουρτσίζουμε , δεν το ξύνουμε ούτε το απολυμαίνουμε

□ Αν τα καταφέρουμε ξανατοποθετούμε το δόντι στη θέση του στον οδοντικό φραγμό και παροτρύνουμε το παιδί να το διατηρεί ακινητοποιημένο δαγκώνοντας απαλά μια γάζα - εφόσον βέβαια έχει τις αισθήσεις του .

□ Αν δεν είναι εφικτή η παραπάνω διαδικασία μεταφέρουμε το δόντι έχοντάς το σε δοχείο με γάλα ή φυσιολογικό ορό ή κάτω από τη γλώσσα του παιδιού εφόσον έχει τις αισθήσεις του , έτσι ώστε να διατηρηθεί υγρό σε όλη τη διάρκεια της μεταφοράς του μέχρι τον οδοντίατρο

□ Όσο πιο γρήγορα επισκεφτούμε τον
οδοντίατρο
(από μισή ώρα ως μία - δύο ώρες το
αργότερο)
τόσο καλύτερη θα είναι η προοπτική του
δοντιού στον οδοντικό φραγμό

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2^η

ΕΚΓΟΜΦΩΣΗ
ΝΕΟΓΙΛΩΝ ΔΟΝΤΙΩΝ

- Σε περίπτωση ολικής εκγόμφωσης νεογιλού δοντιού ...
- Δεν επανατοποθετούμε το δόντι στη θέση του ,
γιατί μπορεί να προκαλέσει βλάβη στο μόνιμο
δόντι
 - Άμεση επίσκεψη στον οδοντίατρο
(πιθανή τοποθέτηση μηχανήματος διατήρησης
χώρου).

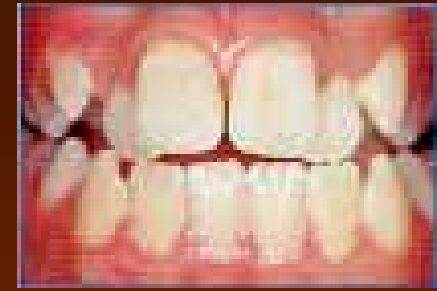

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3^η
Κατάγματα
της μύλης του δοντιού
και
σπανιότερα
κατάγματα της ρίζας του δοντιού

- Ρωγμώδες κάταγμα αδαμαντίνης
- Κάταγμα αδαμαντίνης
- Κάταγμα αδαμαντίνης –οδοντίνης χωρίς εμπλοκή πολφού
- Κάταγμα αδαμαντίνης –οδοντίνης με ταυτόχρονη αποκάλυψη πολφού

- ❑ Βρίσκουμε το σπασμένο τμήμα του δοντιού
- ❑ Το τοποθετούμε σε υγρό περιβάλλον
- ❑ Άμεση επίσκεψη στον οδοντίατρο
- ❑ Αν το σπασμένο κομμάτι του δοντιού δεν βρεθεί, ο οδοντίατρος μπορεί να το αποκαταστήσει με σύγχρονα υλικά και άριστο αισθητικό αποτέλεσμα.

- Το συντομότερο δυνατό αποκατάσταση της βλάβης
- Ο οδοντίατρος θα εκτιμήσει αν θα χρειαστεί ενδοδοντική θεραπεία ή και εξαγωγή.
- Τα κατάγματα δεν είναι πάντα ορατά ακόμα και σε ακτινογραφία.
- Το ράγισμα μπορεί να προκαλέσει πόνο κατά τη μάσηση και ευαισθησία στο ζεστό και στο κρύο

Γιατί είναι απαραίτητη η αντικατάσταση /αποκατάσταση των δοντιών που έχουν υποστεί βλάβη

Για την αποφυγή προβλημάτων όπως :

- η δυσκολία στο μάσημα και στην ομιλία,
- η μετατόπιση των γειτονικών δοντιών,
- οι απορρυθμίσεις στην κροταφογναθική άρθρωση, που προκαλούνται όταν μασάμε από την πλευρά που έχουμε όλα μας τα δόντια,
- και η εξασθένιση της σιαγόνας.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4^η

ΚΑΤΑΓΜΑΤΑ ΓΝΑΘΩΝ

- ✓ Εάν ραγίσει ή σπάσει η κάτω γνάθος σας, κρατήστε την ακίνητη δένοντας ένα μαντήλι ή μια γραβάτα γύρω από τη σιαγόνα μέχρι την κορυφή του κεφαλιού
- ✓ Βάλτε κρύες κομπρέσες, για να μην πρηστεί και πηγαίνετε αμέσως στο εφημερεύον νοσοκομείο

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 5^η

Τραυματισμός στα χείλη:

- Πιέζουμε ελαφρά με γάζα για τον έλεγχο της αιμορραγίας, καθαρίζουμε με νερό και τοποθετούμε ένα παγάκι (όχι άμεση επαφή)
- Αν η πληγή είναι μεγάλη και συνεχίζει η αιμορραγία μεταφέρουμε τον τραυματία για συρραφή

Και επειδή ...

**Σύμφωνα με τη Σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού των Ηνωμένων Εθνών
(20 Νοεμβρίου 1989)**

...τα συμβαλλόμενα κράτη

- στο άρθρο 6
 - «αναγνωρίζουν ότι κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή» και
 - «εξασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού»

- στο άρθρο 24
 - «αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας σε ασφαλές περιβάλλον » και

- στο άρθρο 31
 - «το δικαίωμα του παιδιού στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή».

- «**κάλλιον εστί
το προλαμβάνειν
ή
το θεραπεύειν**»

• Εξάλλου ...

Ένας από τους τέσσερις στόχους της διακήρυξης
και του σχεδίου δράσης για
το περιβάλλον και την υγεία του παιδιού στην
Ευρώπη που υπογράφηκε στη
Βουδαπέστη στις 25 Ιουνίου 2004,
από 52 υπουργούς Υγείας και
Περιβάλλοντος
στο πλαίσιο της 4ης Υπουργικής Διάσκεψης για την
Υγεία και το Περιβάλλον,

- είναι η **πρόληψη**
- και η σημαντική μείωση των συνεπειών των ατυχημάτων και των τραυματισμών στην υγεία, καθώς και η επιδίωξη της μείωσης της θνησιμότητας από την έλλειψη φυσικής δραστηριότητας
- μέσω της προώθησης ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος διαβίωσης για όλα τα παιδιά

ΠΡΟΛΗΨΗ

- Για την πρόληψη του τραυματισμού των δοντιών συνιστάται η χρήση ειδικών ναρθήκων, ιδιαίτερα από παιδιά με έντονη αθλητική δραστηριότητα.

Σύμφωνα με την Αμερικανική Οδοντιατρική Ομοσπονδία
ανάμεσα στα αθλήματα
που απαιτείται η προστασία του στόματος
συγκαταλέγονται:

το μπάσκετ, το βόλει, το πόλο,
η γυμναστική, η ποδηλασία, το
σκέϊτμπορντ,
το σέρφινγκ, το σκι,
η πυγμαχία, η πάλη, η άρση βαρών
και οι πολεμικές τέχνες.

- Το στόμα προστατεύεται με μία ειδική κατασκευή που ονομάζεται στοματικός νάρθηκας (mouthguard) .
- Ο νάρθηκας είναι φτιαγμένος από ένα είδος μαλακού πλαστικού υλικού και αγκαλιάζει συνήθως τα πάνω δόντια.
- Υπάρχουν όμως και νάρθηκες που εφαρμόζουν ταυτόχρονα στα πάνω και στα κάτω δόντια και η κατασκευή τους είναι λίγο διαφορετική.

- Ο στοματικός νάρθηκας φοριέται με σκοπό να απορροφήσει το μεγαλύτερο μέρος της δύναμης που έχει ένα κτύπημα στην περιοχή του στόματος και να μειώσει έτσι τις πιθανότητες τραυματισμού.
- Λειτουργεί δηλαδή όπως ένα μαξιλάρι επειδή απορροφά τον κραδασμό του χτυπήματος και συγχρόνως μοιράζει την πίεση σε όλη την περιοχή του στόματος, μειώνοντας την έντασή της.

- **Οι οδοντιατρικοί νάρθηκες**
Αυτοί οι νάρθηκες φτιάχνονται από τον οδοντίατρο και προσαρμόζονται απόλυτα πάνω στο στόμα.
- Είναι η ακριβότερη λύση, αλλά το αποτέλεσμα δεν συγκρίνεται με τίποτα με τους στοματικούς νάρθηκες που βρίσκουμε σε καταστήματα αθλητικών ειδών.
- Αν τα παιδιά φορούν ορθοδοντικά "σιδεράκια" έχουν έναν επιπρόσθετο λόγο να ζητήσουν από το γιατρό τους να τους κατασκευάσει έναν ειδικό νάρθηκα για την περίπτωση τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Στοματολογία 2000, 57(2):76-84
- www.endodontics.gr
- www.epoe-hspd.gr